

ויצא יעקב מבאר שבע ויך חרנה

ויצא מבאר שבע

פרשת 'ויצא'. י"ב כסלו ה'תשפ"א. עלון 112.

פנינים על פרשת השבוע:

"ויפגע במקום ויכל שם" (בראשית כ"ח י"א).

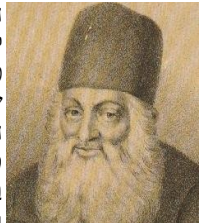
מובא בבראשית רבה: "שכל העולם נעשה ככותל לפניו". לכאורה, מה הפירוש שהעולם נהיה כקיר? ולמה צריך דבר כזה בכלל? הגמרא אומרת: (לד:) "חצוף מי שמתפלל במקום גלוי". מקשה שם התוספות: הרי כתוב: "ויצא יצחק לשוח בשדה" (בראשית כ"ד ס"ג), דהיינו שהתפלל בשדה, והוא מקום גלוי! איך הוא היה יכול להתפלל שם? ותרצו שם, שהשדה היה הר המוריה, והוא מקום מוצנע, שאין דרך בני אדם להיות שם, כי ידעו שהוא מקום קדוש, ולכן זה לא נחשב כמקום גלוי, וממילא היה מותר להתפלל שם. וקשה, הלא ידוע שהר המוריה נעקר ממקומו ועבר ללוח – שם התפלל וישן יעקב – והרי בלוח דרך בני אדם להיות,

וממילא כשיעקב התפלל שם הוא עבר על מה שכתוב בגמרא? ולכן אומר המדרש שכל העולם נהיה ככותל לפניו, ואז יוצא שהוא התפלל במקום מוצנע, ויוצא שהוא יכל להתפלל שם לכתחילה!

"ויאמר להם הידעתם את לבן בן זמור" (בראשית כ"ט ה').

ישנה שאלה חזקה מאוד על הפסוק הזה, וכי נחור היה אביו של לבן? הרי אביו היה בתואל! היה צריך לומר: "ויאמר להם הידעתם את לבן בת בתואל"? אפשר לתרץ כך: אמרו חז"ל בבראשית רבה, שכשאדם מזכיר שם של רשע – צריך לקללו, וכן מצאנו שכשרב הזכיר את שם נבוכדנאצר – אמר עליו: "שחוק טמיא", ירקבו עצמותיו. אם יעקב היה אומר "לבן בן בתואל", היה צריך לקללו, שהרי בתואל היה רשע. אולם הרמב"ם זצוק"ל פוסק שאם צריך לכבד את אבי אמו אפילו אם הוא רשע, והרי בתואל היה אביו של רבקה אם יעקב, ולכן הוא לא הזכיר אותו כלל, ופשוט אמר "בן נחור", שלא היה כה רשע.

שבת שלום ומבורך!

הפנינים לקוחים מהספר "פנינים על התורה" מחידושי בעל "היערות דבש" – הרב יהונתן אייבשיץ זצוק"ל.

סיפורים לשלחן שבת:

סיפורים על הרב שמשון דוד פינקוס זצוק"ל.

הצעה הכרוכה בהרבצת תורה.

הרב פינקוס שמש אז כראש ישיבת סאטמר בבני ברק, ולרב יעקב הורוביץ זצ"ל היה ברור כי הוא האיש שאותו הם מבקשים: תלמיד חכם משכמו ומעלה, חכם הרזים, שלמרות גילו הצעיר מלא בטעם הזקנים, וכאחד שכבר שמש במקום והכיר את הנפשות הפועלות, לא היה ראוי ממנו לתפקיד. מאידך גיסא, כפי שסיפר הרב הורוביץ, "לא חשבתי להציע לו את ההצעה. הוא יושב ברומו של עולם בישיבת סאטמר, ואני אביא אותו לכאן?" אבל משוחח עמו ר' שמשון עצמו והביע את דעתו על נחיצות הבאת רב לטובת שלמות הקהילה, שכאנו שולל את ההצעה של ר' יעקב על הסף, החל הענין לובש פנים מעשיות. כדי להקל עליו את ההחלטה שכרוכה היתה בהפסד הרבצת התורה שהיתה לו בבני ברק, הציע לו הרב הורוביץ לשמש כמגיד שיעור בישיבת אופקים, ובכך גם הוסר החשש שלו שמא עסקי הציבור שישתרגו על

צוארו יטרידוהו מתלמודו. תנאי יסודי שאותו הציב ר' שמשון קודם למעשה, היה, שהמינוי יהיה ברצון הקהל ושהכל יסכימו לקבלו עליהם כרב, באמרו כי איננו רוצה לבוא ולעודר מחלוקת בשעה שהמטרה העיקרית בתפקיד הרבנות היתה השכנת השלום ויחסי האחוה בין בני הקהילה.

"באופקים לא ימצאו אחר...".

בשלב זה התעוררה בעיה של "שנים אוזוין בטלית". ישיבת סאטמר לא רצו שיעזוב וטענו ל"בר מצרא". מהיכי תיתי שיעזוב אותם בשביל צורך של מקום אחר? אולם כשהם באו עם טענה זו לרב יעקב ישראל קניבסקי זצוק"ל – הסטייפלר, הגיב: "אתם בסאטמר תמצאו מישהו אחר שימלא את מקומו, אבל אופקים – לא תמצאו מישהו אחר". את דירתו קבע ר' שמשון בשיכון "חזון איש", וכמי שמעולם לא הטרידוהו – לא אותו ולא את רעייתו הרבנית ע"ה – תנאים גשמיים, אך טבעי היה שיסתפק בדירה צנועה זו בת שנים וחצי החדרים, לו ולמשפחתו בת השבע נפשות, בעוד שחדר אחד ממנה שמש כחדר הלימוד שלו, והילדים כולם מסתפקים בחדר מגורים אחד. והנה, הגם שבאנו למקום היה על מנת להביא לידי מימוש הרעיון להתמנותו כרב "קהל עדת חרדים" של אופקים שמנו אז כמה עשרות משפחות, עדין לא יצא הדבר אל הפועל. הסיבה העיקרית ככל הנראה, היתה התנאי היסודי שאותו הציב בתחילה שהמינוי יתקבל על דעת כל בני הקהילה. תרמה לכך גם העובדה שהתפקיד לדידו, כלל אחריות נוראה על כל המתנהל בתוככי הקהילה, וממנה חשש יותר מכל. טובי הקהל לא אמרו נואש, ומעת לעת נסו שוב לדבר על לבו שיאות לתפקיד, אך הוא עדין הסס וחך בדעתו. לימים פרש את טעמו בסידור זה ואמר כי "כמה וכמה תלמידי חכמים בעלי הוראה כבר התגוררו במקום, ולמעשה ולא היו צריכים אותי כרב...". על כל פנים ההצעה נותרה תלויה ועומדת בחלל, ור' שמשון שכאמור כבר עלה לכהן כר"מ הישיבה באופקים, התגורר במקום כאחד הקהל, אבל מסרב לעשות על שכמו את אדרת הרבנות באופן רשמי.

מעמד ההכתרה שנעשה בהפתעה.

ניתן להניח כי מגוריו במקום רק העמיקו את ההכרה כי אין ראוי ממנו לעמוד בראש ולנהל את עדת ישראל, וביום מן הימים החליט הציבור לעשות מעשה וקבעו עובדות מוגמרות, בהפתעה מוחלטת. הידיעה עברה בחשאי, ואף נקבע מועד – יום השבת הקרובה אחר הצהריים – בו יהיו נכונים כל הקהל להתאסף למעמד הכתרת הרב החדש, בנעריהם ובזקניהם. כנקודת המפגש נקבע פתח בית הכנסת, שמשם יצעדו הכל יחדיו אל עבר ביתו של הרב ויטילו את האדרת על שכמו. היה זה מחזה בלתי שגרתי בעליל, כאשר בשעה היעודה יצאה כל התהלוכה, זקנים עם נערים בני כל העדות והגונים, ואף את הטף הביאו, כאיש אחד בלב אחד. תושבי האזור הותיקים שאינם מבני הקהילה שפשפו עיניהם בתימהון ועמדו משתאים מול גלי האנשים הצועדים בהמוניהם בהתרגשות, "מה זה ועל מה זה?", שחו זה לזה בפליאה, "להיכן צועדים להם כל 'דוסים' (דתיים)?" היחיד מבני הקהילה שלא הובא בסוד הענין ולא ידע מאומה מהתוכנית, היה ר' שמשון עצמו – חתן השמחה. אמנם הבנין שבו התגורר החל להתמלא בתושבי הקהילה. אבל הוא לא יכול היה להעלות בדעתו את הסיבה למהומה שהפרה לרגעים את שלות השבת, גם כאשר נקשו כעשרה אנשים ונכנסו כאחד לביתו, הביט עליהם בתימהון ותהה לעומתם בקולו: "מה זה?". והנה פלוני אור עוז הפטיר לחלל החדר: "הציבור בא עכשיו לבקש...", ר' שמשון לא נוקק ליותר מכך כדי להבין ו... להחזיר. אינסטינקטיבית נרתע לאחוריו כמי שנכוה ברותחין, ונפנה לעבר הדלת למצוא לו מפלט מן התפקיד הרם. אך היה זה מאוחר מדי... חדר המדרגות ואף כל מבואותיו והאזור

שמשון הכריע שיש למהר ולהזמין אמבולנס, אלא שהוא אמד את מצבו הרפואי של החולה והחליט שהמקרה אינו חייב הרמת טלפון שהיא מלאכה דאורייתא על מנת למהר את בואו של הרופא, ומאידך גיסא – הליכה רגלית תארך זמן רב ותעכב את העזרה הרפואית, לפיכך ירד לחצר ובקש אופניים (שהנסיעה בהם אינה אסורה מדאורייתא), ונסע לתחנת מגן דוד אדום שבעיירה כדי להזעיק רופא.

(הסיפורים לקוחים מהספר "ואזהבנו כצאת השמש בגבורתו")

חלק כ'

לקחי הקורונה:

רק אנשים עם בעיות מיוחדות "נחנקים" עם המסכה, השאר – לא רוצים, שהרי: אין אדם שלא יכול, יש אדם שלא רוצה!

אודות פרשת "ויצא":

1. יש לה 148 פסוקים.
2. מתחילה בפרק כ"ח פסוק י'.
3. מסתיימת בפרק ל"ב פסוק ג'.

הילולא דצדיקיא:

רבינא – רב אבינא בריה דרב הונא זצוק"ל – מסדר התלמוד, י"ג כסלו ד'ר"ס. המקובל הרב שלום הדאיה זצוק"ל, י"ג כסלו ה'תש"ו. נולד ונפטר **ראובן בן יעקב** אבינו ולא אמו ע"ה, י"ד כסלו ב'קצ"ד – ב'שי"ט. רבי **דוד אביחצירא** זצוק"ל הי"ד – בבא דו, י"ד כסלו ה'תר"פ. מגיד המישרים הרב **יהודה אריה שכטר** זצ"ל – אריה שאג, י"ד כסלו ה'תש"פ. רבנו **יהודה הנשיא** בן רבן שמעון בן גמליאל זצוק"ל – מסדר המשנה, ט"ו כסלו ג'תתקנ"ד/ג'תתקע"ג/ג'תתקע"ט/ג'תתק"פ. הרב **שמחה בונים סופר** זצוק"ל – שבט סופר, ט"ו כסלו ה'תרס"ו. הרב **יוסף יחזקאל הורביץ** זצוק"ל – הסבא מנובהרדוק, י"ז כסלו ה'תר"פ. רבי **אברהם החסיד** בן הרמב"ם זצוק"ל – המספיק לעובדי ה', י"ח כסלו ד'תתקצ"ח. האדמו"ר הרב **ברוך ממעזיבון** זצוק"ל, י"ח כסלו ה'תקע"ב. האדמו"ר הרב **דב בער** זצוק"ל – המגיד ממעזריטש, י"ט כסלו ה'תקל"ג.

חידות על פרשת השבוע:

- א. ממה היתה הכרית של יעקב?
 - ב. מהיכן יצא יעקב?
 - ג. איזה בן נקרא על שם המזל טוב?
 - ד. איזה צמח הביא ראובן לאמו?
 - ה. מילה נרדפת ל-שיקר.
 - ו. מה פרשת השבוע?
 - ז. שפחת לאה.
 - ח. לאן יעקב יצא?
 - ט. אחד מסוגי העיזים שהיו ליעקב.
 - י. צד מערב.
 - כ. איפה החביאה רחל את הפסלים?
 - ל. שמו הקודם של המקום שם ישן יעקב.
 - מ. שם נוסף להר המוריה.
 - נ. צד דרום.
 - ס. מה ראה יעקב בחלום?
 - ע. אחד מסוגי המקלות שהניח יעקב בשקתות המים.
 - פ. במה הבחין יעקב שאינם כתמול שלשום?
 - צ. את מה הלך לבן לגונו כשרחל גנבה את הפסלים?
 - ק. צד מזרח.
 - ר. מראה עיניה של לאה.
 - ש. מה שפך יעקב על האבן שעליה שכב?
 - ת. כלי נגינה המוזכר בפרשה.
- על פי סדר א'-ב'**

הסמוך לבנין היה מלא צאן אדם שאיוו להם את רבי שמשון לרועה ומנהיג. עד מהרה מלאה הדירה ככל שיכלה להכיל את ההמון, ובראשם ראשי הישיבה הרב חיים קמיל זצ"ל והרב הורוביץ. כתב הרבנות המפואר, החתום בידיהם של חכמי ורבי הקהילה על כל מרכיביה, הובא כבר מבעוד מועד והונח בדירה פלוגית שבבנין כבר מערב השבת – מאחר שעדיין לא הוקם במקום עירוב מהודר. כעת הוא נמסר לו ברוב רגש. בשלב זה פתח אחד הנוכחים ואמר בהסכמת תלמידי החכמים: "אנחנו מבקשים מהרב שיכהן כרב הקהילה", ובתוך כך פרצה בעוז מפיות הנוכחים במעמד החגיגי שירת "ימים על ימי מלך תוסיף". הרב חיים קמיל נשא דברים קצרים, ולאחריהם פצח הציבור שנית בשירת "סימן טוב ומזל טוב יהא לנו", ובכל אותה עת ר' שמשון יושב על מקומו אחוז שרעפים, פניו חורות מאוד ומראהו כשל "אנוס על פי הדיבור". לאחר זמן מה פתח את פיו והחל לספר עובדות מגדולי ישראל, שלידם לא היה דבר שעמד בפני רצון הציבור. "אינני יכול לסרב", חתם את דבריו הקצרים כשפניו עטויות ארשת של אחריות ורצינות, ובכך קם המינוי והפך למציאות, ותהי המשרה על שכמו. מעתה ואילך נקשר גורלו בגורל הקהילה המפוארת שהלכה והתפתחה בצעדי ענק. צמד המילים "הרב פינקוס" ו"אופקים" התמזגו מעתה יחדיו לחטיבת אחת כתרי רעין דלא מתפרשין, כשחותם יחודיותו נכר בכל פינה ופינה ועל פיו ישק כל דבר. בעוז רוח ובהירות הדעת ניהל את עדתו ברמה, ופרק חדש ומוהיר נרשם בדברי ימיה של הקהילה הקדושה. פרק של השלטת דעת תורה והכניעה לה בחיי הציבור והיחיד, כאשר כל פרט ופרט במוסדות הקהילה ותואר צבינה נידון בכובד ראש בראשות המרא דאתרא, שנכנס בראשו ורובו לכל ענייני הציבור בתחושת אחריות מתמדת. עם זאת, רוחש היה כבוד רב עד כדי רגשי הכניעה כלפי התלמידי חכמים הגדולים שפארו את המקום.

אחריות הכלל והפרט.

מידת האחריות היתה אחת התכונות היותר בולטות באישיותו של הרב. גם כאדם פרטי, שלא היה יכול להשאר שוה נפש כל אימת שהיה בכוחות לעשות מעשה, בן במילי דשמיא והן במילי דעלמא, כאשר מסוגל הוא לחצות גבולות וימים רק עבור צורך של הזולת, וקלה היא בעיניו טיסה לארץ אחרת למען טובתו של מאן דהוא, ועל אחת כמה וכמה כאשר השתלבו יחדיו ענייני הרבנות עם מידת האחריות. קשה להבין כיצד מסוגל היה להכיל את כל ענייני הציבור והיחיד מתוך אכפתיות ורצון עז שכל אלה יתנהלו כיאות כרצון אבנו שבשמים, בתכלית הדקדוק והשלמות.

מתקן בעצמו חוטי העירוב.

חוש האחריות העז גם הביא אותו לטפל בגופו בכל הענינים הדורשים טיפול, ולא להטילם על אחר. באותם ימי בראשית של רבנותו, כאשר מצבה הרוחני של העיירה מסביב היה עגום, וכמו שלט גדול תלוי היה בשעריה: "הכניסה לחרדים אסורה", נהל הוא את עדת היראים בעזות וקדושה והשכיל ליצור אוירה כזו שהעמידה את התורה כשלטון יחיד על כל בני הקהילה, עד שכל שיקול אישי ואחר שאינו ממין הענין נדחה לחלוטין כאינו קיים במציאות: באחת השבתות הראשונות לכיהונו, נודע לו שעה קלה לפני כניסת השבת כי חוט העירוב המקיף את העיירה קרוע במקום מסוים. החמה העומדת כבר על צמרות העצים לאחר הצפירה המבשרת את כניסת השבת, חייבה אותו לפעול המהירות. תנאי השטח הקשים לא אפשרו גישה אל המקום ברכב, ואילו הזמן הדוחק טרם כניסת השבת לא הותיר פנאי לתקן את הטעון תיקון. אבל להשאיר פתח למכשול לא עלה לרגע על דעתו, ועד מהרה הגה במוחות רעיון. הוא נטל ממאן שהוא אופניים, עלה עליהם כשסולם מונח על גבו, וכך דוש ברגליו ברחובות העיירה על האופניים, מעשה סבל או סייד... והספיק לתקן את החוט הקרוע במועד. אל בית הכנסת שב כאשר נעליו מוכתמות בכוך, אבל השבת שכבר הספיקה לפרוס כנפיה על היקום עטרה אותם בכבוד...

הצלת חיים על אופניים.

לא היתה זו הפעם היחידה שבה נסע באופניים ברחובות קריה. בהודמנות אחרת השתוממו בני הקהילה למראה רבם הצעיר הרוכב על אופניים ב... עצם יום השבת, בבוקר. התברר כי פלוגי לא חש בטוב, ור'

הזמנים לפי ירושלים עיה"ק תובכ"א.			שבת פרשת "ויצא".			זמני השבת:		
הדלקת נרות	שקיעה	עלות השחר	נץ החמה	חצות היום והלילה	שקיעה	מוצאי שבת	צאת הכוכבים	רבנו תם
16:01	16:40	4:45	6:17:30	23/11:27	16:40	18:14	18:14	19:52

אסוח לקבל הע/ארות, תיקונים, עצות ועוד. כדי להרשם כפרנס נא להתקשר ל-025870079. טעון נגיזה. נא לא לקרוא בזמן שאינו ראוי. העלון מוקדש לעילוי נשמת: שלמה חיים בן אסתר ז"ל. עליזה בת מרים ז"ל. הרב אליהו בן טוביה בקשי דורון זצוק"ל. לרפואת: משה בן שרה. חיה בת מלכה. יפה בת רחל. יונתן דוד בן עליזה. הרב רפאל גבריאל אליהו בן רחל חיה שליט"א. להצלחת משפחת למני.

להחלמה מהירה: מרים בת עליזה